

EESTI MEREKOOLIST meresõidupraktikale minevate õppurite „Töötervishoiu ja tööohutusosalane juhend“ ja „Tuleohutusjuhend“ nr.2

Rõõmsalt ja ootusärevalt meresõidupraktikale, tervelt ja kogenenumalt tagasi koju.
Seda siis, kui olete alljärgneva tähelepanelikult läbi lugenud ja võtnud igapäevaseks järgimiseks.

Safety First

Üldnõuded

- Kõiki laevapereliikmeid juhendatakse tööohutuse küsimustes
- Iseseisvalt lubatakse laevale tööle ja teenindama laeva mehhanisme: vähemalt 18-aastaseid, merehariduse kutsetunnistust, meremehe tervisetõendit ja ohutusosalase põhikoolituse tunnistust (vastavalt STCW koodeksi reeglile VI/1) omavaid isikuid,
- Tööriided peavad olema puhtad, vastama ilmastikule
- Jalanõud peavad kindlalt jalas püsima ja neil ei tohi olla libedaid taldu.
- Kaitsekiivrit ja kindaid tuleb kanda kõigil laevatöödel, välja arvatud roolivahis
- Laevalt kaldale või teisele laevale võib minna ainult mööda kindlalt kinnitatud pardatreppe või landgange, mis on varustatud 1 m kõrgusel reelingute ja all kaitsevõrguga.
- Käies mööda laevatreppe, peab ühe käega hoidma käepidemest kinni.
- Ronides mööda redelit, tuleb alati täita kolme toetuspunkti põhimõtet

Laevas on keelatud

- Kasutada lahtist tuld ilma vahitüürimehe loata
- Käivitada seadmeid ilma vastavaid töid juhtiva isiku loata
- Istuda lahtise laadluugi koomingul, reelingul, mehhanismidel, treppidel või pollaritel, millele on kinnitatud sildumisotsad.
- Pista pea illuminaatorist välja
- Visata midagi üle parda või illuminaatorist välja
- Liikuda või seista ülestõstetud raskuse all
- Kõrvalistel isikutel viibida kohtades, kus toimuvad laevatööd (lastimine, sildumine, tööd kalapüügi vahenditega, värvimistöid jne)
- Laskuda laevalt jääle
- Suitsetada kohtades, mis pole selleks ette nähtud
- Tuua laevale kõrvalisi isikuid (ilma kapteni loata)
- Omada või tarvitada joovastavaid aineid (alkohoolseid jooke, narkootilisi aineid)

Lastimine, raskuste tõstmine

- Laeva lastimist juhendab vanemtüürimees (VTM)
- Enne lastimistöde algust juhendab VTM lastimisel osalejaid
- Trümm ja trümmi trepp peab olema valgustatud (töökoht ka)
- Laeva tõsteseadmetel tohib töötada vastava ettevalmistuse ja juhendamise saanud vintsimees, keda abistab uhman
- Vintsimees peab teadma tõsteseadme tõstevõimet (SWL) sõltuvalt noole väljaulatuvusest
- Kõrvalised isikud tuleb suunata lastimistöde alast eemale
- Töökoht peab olema vaba kõrvalistest esemetest, prahist, lumest, libedad kohad liivatatud, valgustatud
- Vajadusel paigaldada liikumist piiravad tõkked, hoiatavad sildid
- Kontrollida:
 - troppide korrasolekut, katsetuste läbimist, SWL,
 - kauba taara seisukorda, massi, tõsteviisi markeeringut
 - Raskusi troppida vastavalt troppimise skeemile küllaldase tugevusega troppidega
 - Vintsimees ei tohi lubada:
 - troppida raskusi juhuslikel inimestel
 - tõsta suuremaid raskusi, kui tõsteseadme SWL
 - tõsta eset, millel asuvad inimesed
 - tõsta balloone ilma vastava konteinerita
 - tõsta alust, millel on kinnitamata esemed
 - jätta laadung töö vaheajaks rippuma

Sildumine

- Sildumist juhendavad tüürimehed
- Igale madrusele määratakse kindel töökoht ja kohustused
- Tööpiirkonnas on kõrvalistel isikutel viibimine keelatud
- Töökoht peab olema varakult sildumiseks ette valmistatud
- Enne sildumist pannakse otsad valmis, ou tõmmatakse umbreelingu klüüsisist konksuga läbi
- Sildumiseks kasutada ainult kõlbulikke otsi
- Enne viskeliini viskamist hoiatada kaimadrust, viskeliini raskus peab olema pehmest materjalist
- Teisaldatavate vendrite otsad peavad olema küllaldase pikkusega
- Ära ole sildumisotsa lengide, kai joone ja otsa vahel
- Sildumisots antakse kaldale viskeliiniga
- Sildumisotsa anda järgi nii palju, kui kaldal jõutakse vastu võtta
- Raskeid otsi antakse järgi läbi pollarite (keeru lahtiharutamise ajaks pannakse otsale pidur)
- Seista otsale pandud pidurist üle 1m kaugusel ja mitte otsa tõmbe suunas, (ketist piduril lisaks taimkiust 1,5m pikkune ots, millest tuleb kinni hoida)
- Ilma viskeliinina võib anda otsa, kui vahemaa kailiinini on alla 1m, kumbki ei tohi end väljapoole kallutada

NB: Otsad pollarile päripäeva, kopale vastupäeva, (terasots pollaril nööriaga kinni)

- Kaldale (laevale) antud otsa pingutada siis, kui ots on korralikult kopale kinnitatud, alustada väikese kiirusega, jälgida keerde
- Kopaga pingutades (järgi andes) (ka pollarilt) hoidke otsast kinni vähemalt 1m kaugusel kopast

Keelatud on

- Pingutada (järgi lasta) otsa ilma vastava korralduseta
- Lisada kopale keerde (võtta keerde vähemaks) kopa pöörlemise ajal
- Haarata kätega (pidurdada jalaga) kiiresti libisevast otsast
- Seista kiipide juures, pingutatava trossi liinil
- Kummarduda kaugete reelingu taha
- Lasta trossi järgi otse poolilt
- Lasta ahtriotsa vette sõukruvi pöörlemise ajal
- Kasutada taimkiust ja sünteetkiust trosside stoppamiseks kettpidurit
- Vabastada trossi keerlevalt kopalt
- Hoida kopal olevast otsast lähemalt kui 1m
- Töötada ilma kinnasteta ja kiivrita, hoida taskus teravaid esemeid (kruvikeeraja, nuga)
- Üheaegselt hoida otsast ja juhtida mehhanismi

NB:Peale sildumist otsad omaale kohale ja mehhanismid lülitatakse välja

Tööd parda taga ja kõrgustes

- Kõrguses = üle kahe meetri tekist, parda taga= vee kohal väljaspool laeva parrast
- Töötada tohivad kogenud madrused (motoristid), peale VTM (VM) poolset juhendamist
- Juhendatakse tööleasujat ja julgestajat kirjaliku juhendi alusel, sissekanne juhendamiste kaardile

Neid töid laeva liikudes ei tehta va avariijuhud

- Töötajatel julgestusliiniga kaitsevööd, (traksid) kaitsekiiver. Tööriistad liiniga kinnitatud. Võimalusel alla kaitsevõrk.
- Enne tööd kontrollitakse rippuvvahendit (pootsmanitool, istetool, tõstekorv, talas) ja tõsteotsi
- Rippuvvahendil peab olema korrektne markeering: mass, kandejõud, katsetuse aeg
- Enne kasutamist kontrollib kaitsevöö ja julgestusotsa kaitsevöö kasutaja koos töö juhiga
- Julgestusotsa pikkus: 1)veeni; 2)laseb liikuda ainult rippuvvahendil
- Töötamisel mastides, signaalpasuna, antennide juures tuleb välistada nende sisselülitamine
- Töid parvelt ja tööpaadist tehakse kapteni loal
- Enne parve, tööpaadi veeskamist tööjuht kontrollib:

-parve pontoonide veetihedust, põhjakatete, reelingute, tellingute olemasolu ja seisukorda.

-parves (tööpaadis) peab olema päästerõngas 30 m pikkuse liiniga

-markeering: valmistamise aeg, mahutavus, kandevoime, tellingute kandevoime parvel, katsetamine

- Parve ja tööpaati veesatakse, tõstetakse ilma inimesteta
- Ei tohi töötada: kahe laeva ja laeva ning kai vahel, jää kohal, parda taga dokis
- Tööl parda taga peab päästerõngas liiniga olema vees

- Kasutada tormiredelit ühekaupa parvele, talasile laskumiseks, hoida kinni redeli trossidest
- Rippuvvahendid liigutada ilma inimesteta
- Tööpaadis töötamisel laeva ahtri taga hoiatada vahimehaanikut
- Peale töö lõppu teatab töö juht sellest vahitüürimehele, vahimehaanikule

Töötamine tekil tormise ilmaga

- Saadud tormihoiatusest teavitatakse laevaperet
- Kontrollitakse kauba kinnitatust
- Suletakse ukSED, luugid, avad. Olla ettevaatlik raskete veekindlate ustega.
- Tööks tekil (kauba lisakinnitamine, jäätumine) muudetakse laeva kurssi
- Juhendab VTM, julgestusliinid, töötatakse kahekesi
- Enne kursi muutust hoiatada laevaperet

Töötamine ankrupeliga

- Ankru allalaskmine ja hiiumine toimub vahitüürimehe juhendamisel
- Sisselülitatud ankrupeli ja kepslit ei jäeta valveta
- Enne ankru liigutamist kontrolli ketikasti, peli korrasolekut, vaata üle parda
- Ära seisa ankruketi liinil või vahetus läheduses
- Tühikäigu kontrollimise ajaks lahuta ketitratas võllist (mootorist)
- Laeva seismisel ankrus kinnitatakse kett lintpiduriga ja lahutatakse ketitratas mootorist
- Ankrukett laotub ketikasti ilma inimese abita
- Laeva kai ääres seistes kõik pidurid peal, merel klüüsid kinni
- Ankur peab, siis ankrukera ülesse, ankrutuled põlema

Töötamine elektriliste ja mehaaniliste instrumentidega

- Enne tööd viiakse läbi juhendamine
- Kasutada kaitseprille
- Töötavat instrumenti ei tohi remontida
- Voolu all olevat instrumenti ei tohi juhtmest tirida
- Peale tööd lülita instrument välja
- Elektrilise ja mehaanilise instrumendiga ei tohi töötada tekil vihmasaju ajal
- Kandelambi pinge kuni 12V
- Plahvatusohtlikus ruumis 12V akulamp
- Suruõhul töötava tööriista voolik ühendada torustikuga enne süsteemi suruõhu andmist
- Keelatud on suunata suruõhuvoolik teisele inimesele või puhuda suruõhuga riietelt tolmu

Töötamine tankides

- Tankide luuke võib avada kapteni loal
- Kütusetanke degaseeritakse (aurutatakse 24h, tuulutatakse, kontrollitakse naftagaaside olemasolu)
- Enne tööd viiakse läbi juhendamine: töötaja + 2 julgestajat
- Veetankides: töö 45 min siis 15 min väljas puhkust
- Tanke pidevalt ventileerida
- Töö lõppedes manluugid kinni

“Inimene üle parda”

- Viska päästerõnga(d)s
- Teavita kõrvalolijaid ja silda, pane keegi veesolijat jälgima
- Vahitüürimees keerab laeva tagasikursile ja annab häire
- Valvepaat valmistatakse veeskamiseks

Pürotehnika kasutamine

- Raketid, säratud, suitsupommid, liiniheitja raketid; Kasutada sihipäraselt
- Hoidmine: lukustatud, seest vooderdatud raudkastis silla läheduses. Päästepaadis ja –parves veekindlas pakendis
- Igal vahendil on peal kasutamisyjuhend ja –tähtaeg
- Rakette lastakse ülemiselt tekilt
- Säratud hoida väljasirutatud käes

- Enne liiniheitja rakettide laskmist hoiatada laevaperet, neid ei tohi lasta ilma liinita
- Aegunud pürotehnilisi vahendeid ei tohi laevas hoida
- Kogused vastavalt SOLASele

Töötamine ohtlike ainetega

- Ohtlikuks lastiks loetakse: radioaktiivseid, mürgiseid, kergesti süttivaid, plahvatusohtlikke aineid
- Isesüttivad on puuvill ja kivisüsi
- Mõned liigniisked metallimaagi kontsentratsioonid võivad vibratsiooni tõttu muutuda voolavaks ja põhjustada laeva püstuvuse vähenemist
- Enne ohtlike ainetega tegelemist viiakse läbi juhendamine
- Laevas võib olla: happed, akuvedelikku, bensiini, lahusteid
- Happed hoitakse hästi ventileeritud ruumis, korvis asuvas korgiga pudelis
- Happe pudeliga pakendit ei tohi võtta sülle ega õlale, tuleb kanda kahe vahel.
- Pakendil peab olema silt pudelis oleva aine nimetusega
- Kui hapet tilkus tekile, tuleb see neutraliseerida leelise (soodaga)

Tuleohutus keevitustöödel

- Tuleohutuse eest vastutab VTM, VM
- Enne keevitustöid viiakse läbi juhendamine
- Keevitaja juures peab olema vaateleja
- Töökoha ettevalmistus: eemaldatakse isolatsioonimaterjal 1m ulatuses, külgedele sädemeid tõkestavad sirmid,
- Tulekustustusvahendid: tulekustuti, pang veega, tuletõrjevoolik, tükk presenti
- Jälgida, mis toimub teiselpool seina

Prügi käitlemine

- Prügi: toiduainete, majapidamise ja tehnilised jäätmed
- Laev kogumahtuvusega üle 400, kus on 15 või enam inimest peab olema "Prügikäitlemise plaan" ja "Prügiraamat"
- Konteinerid: toiduainetele, plastikule ja teistele jäätmetele
- Kusagil ei tohi merre visata plastmassist esemeid, sünteetilisi trosse, -kalapüügivõrke

Jaan Atspol, jaan.atspol@merikool.ee

Merepraktika instruktor

15.10.2014 a